

Elatusapuvaatimukset - Ruotsi

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Mitä käsitteillä ”elatusapu” ja ”elatusvelvollisuus” tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?
- 2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?
- 3 Pitääkö minun käännyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?
- 4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?
- 5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?
- 6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?
- 7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?
- 8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?
- 9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?
- 10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?
- 11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.
- 12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?
- 13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?
- 14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:
 - 14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?
- 15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:
 - 15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?
- 16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?
- 17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?
- 18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?
- 19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Ruotsin lainsäädännön mukaan elatusvelvollisuus koskee lapsia, puolisoita ja eronneita puolisoita. Elatusvelvollisuutta koskevia säännöksiä sovelletaan yhtä lailla rekisteröidyn parisuhteen osapuoliin.

Lapset

Vanhemmat vastaavat lastensa elatuksesta sen mukaan kuin lapsen tarpeiden ja vanhempien elatuskyvyn mukaan on kohtuullista. Vanhemmalla ei ole velvollisuutta osallistua lapsensa elatukseen, jos hän ei siihen kykene.

Vanhempi, joka ei ole lapsen huoltaja eikä asu pysyvästi samassa taloudessa lapsen kanssa, täyttää elatusvelvollisuutensa maksamalla elatusapua. Myös toinen yhteishuoltajista voidaan velvoittaa maksamaan elatusapua, jos lapsi asuu pysyvästi toisen vanhemman luona. Maksuvelvollisuuteen ei vaikuta se, asuuko kyseinen vanhempi yksin vai yhdessä uuden kumppanin kanssa.

Myös henkilö, joka asuu pysyvästi samassa taloudessa toisen henkilön lapsen ja tämän huoltajan kanssa, on velvollinen elättämään lasta, jos osapuolet ovat naimisissa tai heillä on yhteisiä lapsia. Isä- tai äitipuoli on elatusvelvollinen kuitenkin vain siltä osin kuin lapsi ei voi saada elatusta vanhemmalta, jonka kanssa elatusvelvollinen ei asu. Elatusmaksut vahvistetaan oikeuden päätöksellä tai vanhempien välisellä sopimuksella.

Maksut suoritetaan ennakoon kultakin kalenterikuukaudelta. Tuomioistuin voi määrätä muunkin suoritustavan, jos tähän on jokin erityinen syy.

Osapuolet voivat myös sopia, että tuleva elatusapu maksetaan kertasuorituksena tai määräajoin yli kolmen kuukauden jaksoissa. Tällainen sopimus on pätevä ainoastaan, jos se on tehty kirjallisena ja sillä on kaksi todistajaa. Jos lapsi on alle 18-vuotias, sopimukselle on hankittava sosiaalilautakunnan (*Socialnämnd*) hyväksyntä.

Kertasuorituksena maksettava elatusapu osoitetaan sosiaalilautakunnalle, jos lapsi on alle 18-vuotias. Lautakunta hankkii lapselle vakuutusturvaksi tämän elatuksen kattavan elinkoron, ellei sopimus tätä estä tai ellei lautakunta katso, että raha voidaan käyttää lapsen elatuksen turvaamiseen muulla asianmukaisella tavalla.

Elatusapua ei voida myöntää takautuvasti yli kolmen vuoden ajalta lukien siitä päivästä, jolloin menettely aloitettiin, paitsi jos elatusvelvollinen siihen suostuu.

Määrättyä elatusapua koskeva vaatimus raukeaa viiden vuoden kuluttua maksun erääntymisestä.

Puolisot

Avioliiton aikana aviopuolisot ovat vastuussa toistensa elatuksesta. Jos toinen heistä ei täysin kykene elättämään itseään, on toinen velvollinen huolehtimaan tämän henkilökohtaisista tarpeista.

Eronneiden puolisoitten on pääsääntöisesti vastattava itse omasta elatuksestaan. Jos toinen puolisoista tarvitsee tilapäisesti rahaa elatukseensa, hän on kuitenkin oikeutettu saamaan elatusapua sellaisen määrän, joka elatusvelvollisen ansiokyvyn ja muiden seikkojen perusteella katsotaan kohtuulliseksi. Poikkeustapauksissa puoliso voi saada pitkäaikaistakin elatusapua.

Jos puolisot eivät pääse keskenään sopimukseen elatusavusta, tuomioistuin voi ratkaista asian.

Avioeron jälkeen elatusapua maksetaan määräajoin. Tuomioistuin voi kuitenkin vahvistaa sen maksettavaksi kertasuorituksena, jos tähän on jokin erityinen syy (esim. puoliso tarvitsee rahaa eläkemaksuun).

Elatusapua ei voida myöntää takautuvasti yli kolmen vuoden ajalta lukien siitä päivästä, jolloin menettely aloitettiin, paitsi jos elatusvelvollinen siihen suostuu.

Määrättyä elatusapua koskeva vaatimus raukeaa kolmen vuoden kuluttua maksun erääntymisestä.

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Vanhempien elatusvelvollisuus päättyy yleensä, kun lapsi on täyttänyt 18 vuotta. Jos lapsi ei ole saanut peruskoulutusta päätökseen, elatusvelvollisuus jatkuu koulunkäynnin aikana enintään siihen asti, kunnes lapsi on täyttänyt 21 vuotta. Koulunkäynniksi lasketaan opiskelu peruskoulussa tai lukiossa ja muu vastaava peruskoulutus.

3 Pitäkö minun käännyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Ruotsissa ei ole erityistä viranomaista, joka määrittää elatusavun tai avustaa sen määrittämisessä. Elatusmaksut voidaan vahvistaa joko sopimuksella tai oikeuden päätöksellä. Jos osapuolet eivät pysty sopimaan, hakijan on käännyttävä tuomioistuimen (käräjäoikeus, *tingsrätt*) puoleen ja jätettävä haastehakemus.

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Huoltajalla on oikeus hakea elatusapua alaikäisen lapsen puolesta. Jos lapselle on osoitettu erityinen holhooja, myös tällä on oikeus edustaa lasta.

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Toimivaltasäännöt ovat vanhemmuuskaareissa, avioliittokaareissa ja oikeudenkäyntikaareissa. Hakija voi myös kääntyä esim. käräjäoikeuden puoleen saadakseen tietoa.

Lapsen elatusta koskeva kanne nostetaan sen paikkakunnan oikeudessa, jossa vastaajalla on kotipaikka. Jos toimivaltaista tuomioistuinta ei ole, asia käsitellään Tukholman käräjäoikeudessa.

Puolisolle maksettavaa elatusapua koskevat kysymykset voidaan ottaa esille avioeroasian yhteydessä. Avioeroasian käsittelee sen paikkakunnan käräjäoikeus, jossa jommallakummalla puolisoista on kotipaikka. Jos kummallakaan heistä ei ole kotipaikkaa Ruotsissa, asian käsittelee Tukholman käräjäoikeus. Jos puolison elatusta koskevaa kannetta ei nosteta avioeroasian yhteydessä, sovelletaan oikeudenkäyntikaaren 10 luvun yleisiä oikeuspaikkasäännöksiä.

Toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa 18 päivänä joulukuuta 2008 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 4/2009 (elatusapuasetus) on säännöksiä toimivallasta valtioiden rajat ylittävissä asioissa.

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Ei. Sen, joka haluaa panna asian vireille tuomioistuimessa, on jätettävä haastehakemus toimivaltaiseen tuomioistuimeen.

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Ruotsissa itse oikeuskäsittely on maksuton lukuun ottamatta hakemusmaksua, joka on tällä hetkellä 900 kruunua. Jos hakija käyttää lakimiestä tai asianajajaa, siitä aiheutuu kuluja. Myös näytön ja todistajien hankkimisesta voi koitua joitakin kuluja.

Kulujen määrästä ei ole mahdollista esittää mitään arvioita, koska ne vaihtelevat tapauksen mukaan.

Tietyissä olosuhteissa voidaan myöntää maksutonta oikeusapua. Oikeusavun myöntäminen elatusapua koskevassa asiassa edellyttää erityisiä syitä. Sellaisia voi olla, jos esim. olosuhteet ovat tavallista monimutkaisemmat ja vaativat laajempaa oikeudellista apua.

Kun oikeusapua myönnetään, kantajalle määrätään oikeusavustaja ja valtio maksaa avustajalle korvauksen siltä osin kuin kantajalla ei ole itse varaa maksaa kustannuksia. Oikeusapu kattaa myös todistelu-, selvitys-, tulkkaus- ja käännöskulut sekä sovittelijan käytöstä aiheutuvat kulut. Oikeusavun myöntäminen merkitsee myös vapautusta tietyistä tuomioistuimille ja kruununvoudin virastolle (*Kronofogdemyndighet*) suorittavista maksuista.

Henkilö, joka ei ole Ruotsin kansalainen ja joka ei asu eikä ole aikaisemminkaan asunut Ruotsissa, voi saada oikeusapua Ruotsissa käsiteltävään asiaan, mikäli tähän on jokin erityinen syy. Jos asia käsitellään ulkomailla, oikeusapua voi saada vain henkilö, jonka asuinpaikka on Ruotsissa. Oikeusavun osalta EU:n jäsenvaltioiden kansalaisilla on Ruotsissa samat oikeudet kuin Ruotsin kansalaisilla. Myös tiettyjen muiden valtioiden kansalaisilla on erityisen määräyksen perusteella sama oikeus, mutta edellytyksenä on sopimus vastavuoroisuudesta.

Kun on kyse valtioiden rajat ylittävistä riidoista EU:ssa, oikeusavusta on tiettyjä erityissäännöksiä, esim. sen varmistamiseksi, että maksutonta oikeusapua on saatavilla tietyissä elatusapuasetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa, jotka koskevat vanhempien velvollisuutta elättää alle 21-vuotiasta lasta.

Oikeusavusta saa tietoa Oikeusapuviranomaiselta (<http://www.rattshjalp.se/>).

8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Lapselle myönnettävän elatusavun laskentaan sovelletaan lakisääteisiä perusteita. Elatusvelvollisella vanhemmalla on oikeus pitää nettomääräisistä tuloistaan itsellään se summa, jonka hän tarvitsee omaan elatukseensa. Tähän kuuluvat asumiskulut, jotka lasketaan sen mukaan, mikä on kohtuullista. Lisäksi otetaan huomioon muita elinkustannuksia, jotka määritetään indeksisidonnaisen kiinteän summan mukaisesti. Elatusvelvollinen vanhempi voi varata määröosan tuloistaan myös kotona olevan puolisonsa elatukseen, jos tähän on jokin erityinen syy. Osan tuloista voi varata myös kotona asuvien lasten elatukseen. Se, miten paljon jäljelle jäävistä tuloista peritään elatusapuna, riippuu muun muassa elätettävän lapsen tarpeista sekä toisen vanhemman elatuskyvystä. Lapsen tapaamiseen liittyvistä kuluista voi saada joitakin vähennyksiä.

Puolison elatusavun laskemiseen ei ole olemassa lakisääteisiä perusteita. Suuntaaviivoina voidaan käyttää joitakin edellä mainituista laskentaperusteista.

Elatusmaksut ovat indeksisidonnaisia, jotta ne säilyttäisivät alkuperäisen arvonsa. Indeksiksi seuraa sosiaalivakuutuskaaren mukaisen hintaperusmäärän (*prisbasbelopp*) muutoksia, ellei tuomioissa tai sopimuksessa, jossa elatusavun määrä vahvistetaan, ole muunlaista indeksilauseketta. Sosiaalivakuutustoimisto (*Försäkringskassa*) päättää vuosittain, korotetaanko elatusavun määrää, ja jos korotetaan, minkä verran (prosentteina). Korotus, joka tehdään yleensä 1. helmikuuta, koskee ennen edellisen vuoden 1. marraskuuta vahvistettuja elatusmaksuja.

Jos osapuolet ovat asiasta yhtä mieltä, he voivat muuttaa vahvistettua elatusapuserummaa tekemällä uuden sopimuksen. Näin voidaan tehdä myös, jos aiempi elatusapuseruma on vahvistettu tuomioissa. Tuomioistuimien voi kohtuullistaa tuomiota tai sopimusta, jos siihen on syytä olosuhteiden muuttuessa. Jos jompikumpi osapuolista vaatii, että tuomiota tai sopimusta tarkistetaan takautuvasti menettelyn alkamista edeltävältä ajalta, se voidaan tehdä vain vastaisuudessa erääntyviä elatusapuseriä alentamalla tai peruuttamalla. Eronneelle puolisolle maksettavan elatusavun korotukseen, jota haetaan olosuhteiden muuttumisen takia, on oltava tuomioistuimissa erityisen painavat syyt.

Tuomioistuimien voi tarkistaa myös elatusapua koskevaa sopimusta, jos sitä pidetään olosuhteisiin nähden kohtuuttomana. Jo maksetut elatusapuserät voidaan määrätä palautettaviksi vain, jos tähän on jokin erityinen syy.

Jos lapselle määrääjain maksettavan elatusavun määrää ei ole tarkistettu kuuteen vuoteen muutoin kuin indeksimuutoksilla, tuomioistuimien voi tarkistaa tulevaa elatusapuserummaa, vaikkei siihen olisi mitään erityistä syytä.

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Elatusapua maksetaan elatusapuun oikeutetulle. Jos tämä on alle 18-vuotias, maksu suoritetaan lapsen kanssa asuvalle huoltajalle.

Kertasuorituksena maksettava elatusapu osoitetaan sosiaalilautakunnalle (*Socialnämnd*), jos lapsi on alle 18-vuotias.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Täytäntöönpanohakemuksen voi tehdä kruununvoudin virastolle (*Kronofogdemyndighet*). Täytäntöönpanoa voi hakea joko suullisesti tai kirjallisesti. Hakemuksen yhteydessä on esitettävä täytäntöönpanomääräys. Avioliittolain tai lastenhuoltolain mukaisesti tehdyt, kahden henkilön oikeaksi todistamat kirjalliset elatusapuserimukset pannaan täytäntöön lainvoimaisina tuomioina.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määrärajoista tai vanhentumisajoista.

Lapselle ei voida myöntää elatusapua takautuvasti yli kolmen vuoden ajalta lukien siitä päivästä, jolloin menettely aloitettiin, paitsi jos elatusvelvollinen siihen suostuu. Määrättyä elatusapua koskeva vaatimus raukeaa viiden vuoden kuluttua maksun erääntymisestä.

Puolisolle ei voida myöntää elatusapua takautuvasti yli kolmen vuoden ajalta lukien siitä päivästä, jolloin menettely aloitettiin, paitsi jos elatusvelvollinen siihen suostuu. Määrättyä elatusapua koskeva vaatimus raukeaa kolmen vuoden kuluttua maksun erääntymisestä.

Ulosmittauksessa on tiettyjä poikkeuksia täytäntöönpanon osalta. Esim. vaatteet ja kohtuulliseen arvoon asti muut esineet, jotka ovat yksinomaan velallisen henkilökohtaisessa käytössä, sekä tietty kotitaloudessa ja sen hoidossa välttämätön omaisuus eivät kuulu ulosmittauksen piiriin. Jos velallisella on perhettä, otetaan huomioon myös perheen tarpeet, kun päätetään, mitä jätetään ulosmittauksen ulkopuolelle.

Palkkaa voidaan ulosmitata vain siltä osin kuin se ylittää määrän, jonka velallinen tarvitsee omaan ja perheensä elatukseen. Se osa palkasta, jota ei saa ulosmitata, määritetään vakiomäärän perusteella (*normalbelopp*). Vakiomäärä kattaa kaikki tavanomaiset

elinkustannukset lukuun ottamatta asuinkustannuksia, jotka määritetään erikseen ja lisätään vakiomäärään. Kruununvoudin virasto määrittää vakiomäärän vuosittain.

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Ruotsissa kruununvoudin virasto (*Kronofogdemyndighet*) auttaa elatusavun perimisessä. Jos asialla on yhteyksiä ulkomaille, sosiaalivakuutustoimisto voi antaa elatusapuun oikeutetulle hallinnollista apua elatusavun perimishakemuksen tekemisessä kruununvoudin virastolle.

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Avioerotapauksissa sosiaalivakuutustoimisto voi maksaa lapsesta elatusapua lapsen huoltajana toimivalle vanhemmalle, joka asuu ja on virallisesti rekisteröity asumaan yhdessä lapsen kanssa. Elatusavun määrä on 1 273 kruunua kuukaudessa. Päätös elatusavusta tehdään sosiaalivakuutustoimistoon toimitetun hakemuksen perusteella. Elatusavulla yhteiskunta takaa, että erillään asuvien vanhempien lapsi saa tietyn elatuksen myös silloin, kun elatusvelvollinen vanhempi ei täytä elatusvelvollisuuttaan. Elatusapu voidaan maksaa täytenä elatusapuna, täydentävänä elatusapuna tai vuoroasumiseen liittyvänä elatusapuna. Elatusvelvollisen vanhemman on korvattava sosiaalivakuutustoimistosta maksettu elatusapu valtiolle tulojensa ja niiden lasten lukumäärän mukaan, joita hän on velvollinen elättämään. Korvausvelvoite määritetään aluksi hallinnollisessa menettelyssä. Jos elatusapua sen sijaan maksetaan suoraan lapsen kanssa asuvalle vanhemmalle, sosiaalivakuutustoimisto maksaa vastaavalla määrällä vähennettyä tukea (ns. täydentävä elatusapu, *utfyllnadsbidrag*).

Jos elatusvelvollinen vanhempi asuu ulkomailla tai asuu Ruotsissa ja saa ulkomailla tai ulkomailta palkkaa tai muuta tuloa, sosiaalivakuutuskassa voi pyytää lapsen kanssa asuvaa huoltajaa lähettämään tuomioistuimelle hakemuksen elatusvelvollisuuden määrittämiseksi. Sosiaalivakuutustoimisto vastaa tällaisessa tapauksessa lapsen elatusoikeudesta siihen määrään asti, jonka se maksaa elatusapuna lapselle.

Puoliso ei voi hakea elatusapua sosiaalivakuutustoimistosta.

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

Sosiaalivakuutustoimisto voi antaa hakijalle hallinnollista apua asiassa, jolla on yhteyksiä ulkomaille. Sosiaalivakuutustoimisto on EU:n elatusapuasetuksessa ja lasten ja muiden perheenjäsenten elatusavun kansainvälisestä perinnästä 23. marraskuuta 2007 tehdyssä Haagin yleissopimuksessa tarkoitettu keskusviranomainen ja elatusavun perimisestä ulkomailla vuonna 1956 tehdyssä New Yorkin yleissopimuksessa tarkoitettu välittävä/vastaanottava elin.

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Ks. vastaus kohdassa 14.

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Sosiaalivakuutustoimiston yhteystiedot:

Försäkringskassan

PB 1164

SE-621 22 Visby

Sverige

Puhelin: (+46-771) 17 90 00.

Faksi: (+46-10) 11 20 411

Sähköposti: [✉ centralmyndigheten@forsakringskassan.se](mailto:centralmyndigheten@forsakringskassan.se)

Sosiaalivakuutustoimisto toteuttaa kaikki tarvittavat toimet elatusavun perimisen helpottamiseksi. Sen tehtävät elatusapuasetuksessa ja vuoden 2007 Haagin yleissopimuksessa tarkoitettuna keskusviranomaisena johtuvat asetuksesta ja yleissopimuksesta. Sosiaalivakuutustoimisto mm. auttaa elatusapuun oikeutettuja hakemuksissa, jotka voidaan tehdä viranomaisen kautta, kuten hakemus elatusavun saamiseksi toisesta maasta. Lisätietoja hakijoille tarjolla olevasta avusta saa ottamalla yhteyttä sosiaalivakuutustoimistoon.

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

Jos hakija haluaa periä elatusavun perimisestä ulkomailla vuonna 1956 tehdyssä New Yorkin yleissopimuksessa tarkoitettua elatusapua, hänen on tehtävä kotimaassaan hakemus välittävälle elimelle, joka välittää hakemuksen vastaanottavalle elimelle Ruotsissa (sosiaalivakuutustoimisto).

Näin on myös, jos hakija haluaa saada apua elatusapuasetuksessa tai vuoden 2007 Haagin yleissopimuksessa tarkoitettua keskusviranomaiselta, eli hakijan on käännyttävä kotimaassaan keskusviranomaisen puoleen ja tämä välittää hakemuksen Ruotsin keskusviranomaiselle (sosiaalivakuutustoimisto).

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Ks. vastaus kysymykseen 17. Jos on kyse elatusapuasetuksen tai vuoden 2007 Haagin yleissopimuksen mukaisesta hakemuksesta, hakija voi kääntyä suoraan toimivaltaisen viranomaisen puoleen.

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

Ks. vastaus kysymykseen 16.

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Kyllä. Ruotsia sitoo elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 23. marraskuuta 2007 tehty Haagin pöytäkirja, jonka määräyksiä sovelletaan EU:ssa 18. kesäkuuta 2011 alkaen. Haagin pöytäkirjan pääsääntö on, että sovelletaan sen valtion lakia, jossa elatusapuun oikeutetulla on kotipaikka. On myös mahdollista ennen kaikkea lapsen edun mukaisesti soveltaa tuomioistuinvaltion lakia tai sen maan lakia, jonka kansalaisia sekä lapsi että elatusvelvollinen ovat, jos asuinvaltion lain soveltaminen ei ole lapsen edun mukaista. Osapuolet voivat myös sopia, mitä lakia sovelletaan, mutta sopimismahdollisuutta on rajoitettu mm. alle 18-vuotiaitten lasten elatuksen osalta.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

Haagin pöytäkirja sitoo Ruotsia (ks. vastaus kysymykseen 20).

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Ks. vastaus kysymykseen 7 oikeusavun yleisistä edellytyksistä.

Kun on kyse valtioiden rajat ylittävistä riidoista EU:ssa, oikeusavusta on tiettyjä erityissäännöksiä. Kun elatusapuasetuksessa säädetyt oikeusavun edellytykset täyttyvät, maksutonta oikeusapua myönnetään, jos kantaja tarvitsee oikeudellista apua eikä tähän tarpeeseen voida vastata muulla tavalla.

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Tätä varten ei ole toteutettu erityisiä toimenpiteitä.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 12/10/2016